

Motion till riksdagen 2020/21:3068

av Anna Sibinska (MP)

Yttre portar för att skydda Göteborg mot översvämningar och höjda havsnivåer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om finansieringsfrågan och genomförande av framtida portar i Göta älvs mynning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Klimatförändringarna innebär en fara för Göteborg. Därför behöver Göteborg skyddas mot översvämningar och höjda havsnivåer. Det är viktigt att ta ytterligare steg för att skydda Göteborg mot klimathotet, särskilt vid älvkanterna och andra hotade områden i staden. Översvämningar kan leda till personligt lidande och mångmiljardbelopp i kostnader för samhället. Klimatet väntar inte; vi måste agera nu.

Jämfört med många andra länder är Sverige relativt förskonat från allvarliga översvämningar.¹ Översvämningar inträffar dock även i Sverige och enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ökar frekvensen.² I och med klimatförändringen väntas dessutom en allt större variation gällande vädret, med både torka och extrem nederbörd.

För att skydda Göteborg mot översvämningar och stigande hav behövs yttre skyddsportar. Klimatförändringarna gör att vi kan förvänta oss fler dagar med extremväder och höjd havsnivå. Därför bör yttre portar finnas på plats när de behövs.

Göteborg ligger vid den lägsta punkten vid Göta älv. Det gör staden extra utsatt. Sannolikt kommer havsnivån att höjas upp emot 1 meter under detta århundrade. Men

¹ MSB (2014), Kommunernas kostnader för att förebygga översvämningar, En skattning för 2012, MSB80, <https://rib.msb.se/filer/pdf/27988.pdf>.

² MSB (2011), Identifiering av områden med betydande översvämningssrisk – Steg 1 i förordningen (2009:956) om översvämningssrisker – preliminär riskbedömning, <https://rib.msb.se/Filer/pdf%5C26194.pdf> (hämtad 19-12-19).

det kan också bli så att nivån höjs ännu mer. Göteborg hotas främst från tre håll: av kraftig nederbörd uppifrån, höga vattenflöden i Göta älv och kraftiga västvindar som pressar upp vattenståndet från havet. Staden behöver skyddas på både kort och lång sikt.

På längre sikt så är yttre portar nödvändigt. Hårdast drabbas delar av centrum närmast hamnen, Centralstationen, Nordstan, Gullbergsvass. Men också andra områden som Backaplan och stora delar av Lindholmen riskerar att fyllas av vatten om åtgärder inte görs i tid.

Göteborgs stad arbetar just nu med att ta fram ett nytt tillägg till översiktsplanen som hanterar översvämningsrisker. För att skydda staden mot skyfall krävs möjligheter att magasinera vatten uppströms i älven, och Göteborg behöver utveckla en grönblå infrastruktur i staden. Det handlar om översvämningsbara grönområden, dammar, parker och vattenboulevarder, där vattnet kan rinna undan. Avloppssystemet är inte dimensionerat för att ta emot stora regnmängder på kort tid.

Det är dyrt att genomföra klimatanpassningsåtgärder. Men inte om man jämför med vad det kostar att låta bli. Flera städer har drabbats hårt av översvämnningar. Vid ett skyfall i Malmö 2014 kostade översvämningskadorna flera hundra miljoner kronor. Vi vet att det krävs stora investeringar för att skydda våra städer. Och det är mycket bättre att lägga pengar på att ordna skydd innan det blir översvämnningar än att stå med förstörda byggnader och infrastruktur och stora kostnader för återuppbyggnad. Sjuktransporter och färdtjänst som inte kommer fram.

Det största hindret för att få yttre portar på plats är finansieringen. Det handlar om stora investeringar. Tidiga beräkningar visar på kostnader uppemot 15 miljarder kronor. Enligt Göteborg stads nuvarande uppskattningar är det nödvändigt att ha yttre portar på plats senast 2070. I likhet med att staten finansierar nya slussar vid Trollhättan för att Vänersjöfarten ska kunna fortsätta, borde också portar mot havet i Göta älv ligga i statens intresse. Dessutom skulle byggnation av skyddsportar skydda, förutom privata och kommunala intressen, flera riksintressen, statliga anläggningar och nationellt viktig infrastruktur. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har indikerat att skyddsportarna skulle kunna vara av allmänt intresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken samt eventuellt anses vara samhällsviktig verksamhet.

Därför bör frågan om statens ansvar för finansiering och genomförande av yttre portar utredas skyndsamt.

Anna Sibinska (MP)